

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 565/2022-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou ČOLLÁK & PARTNERI advokátska kancelária s. r. o., Floriánska 19, Košice, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Jaroslav Čollák, PhD., proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 10 Sa 20/2021 z 13. júna 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. septembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 39 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 ods. 1, čl. 30 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 10 Sa 20/2021 z 13. júna 2022 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“). Navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojenej prílohy vyplýva, že krajský súd napadnutým rozsudkom zamietol žalobu sťažovateľa (žalobcu), ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“), č. 23422 2/2021-BA z 18. mája 2021, ktorým zamietla odvolanie sťažovateľa a potvrdila rozhodnutie [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „orgán verejnej správy“) č. 200 002801-CAO1/2021 z 9. marca 2021, ktorým podľa § 31 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov rozhodol, že sťažovateľ nemá nárok na vyplatenie nemocenskej dávky v období od 1. februára 2021 do skončenia dôvodu na jej poskytnutie, keďže za obdobie od prvého vzniku povinného nemocenského poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby, najviac za obdobie posledných päť rokov predchádzajúcich kalendárnemu mesiacu, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie nemocenskej dávky, t. j.

od 1. februára 2016 do 31. januára 2021, v termíne do 28. februára 2021 neuhradil poisťné na nemocenské poisťenie za mesiac január 2021. Šetrením na oddelení poisťného bolo zistené, že žalobca ku dňu vydania rozhodnutia nepodal čestné vyhlásenie za mesiac január 2021 preukazujúce pokles príjmov z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu o 40 %. Krajský súd závery orgánu verejnej správy a žalovanej vyplývajúce z ich rozhodnutí vyhodnotil ako vecne správne a zákonné, pričom v ich konaní nezistil žiadne procesné pochybenia takého charakteru, resp. závažnosti, ktoré by mohli eventuálne mať za následok zrušenie administratívneho rozhodnutia. Napadnutý rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 27. júla 2022.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] uvádza, že s napadnutým rozsudkom krajského súdu v plnom rozsahu nesúhlasí a považuje ho za ústavne neakceptovateľný a nespravodlivý, odporujúci princípu materiálneho právneho štátu. Posúdenie veci krajským súdom považuje za neprimerane až neúnosne tvrdé voči jeho osobe, v dôsledku čoho došlo k vážnemu porušeniu jeho základných práv a slobôd.

4. Sťažovateľ zároveň uvádza, že vzhľadom na zjavnú ustálenosť názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ako vecného predchodcu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky) pri zodpovedaní pre tento prípad sťažovateľom položenej otázky, v duchu ktorej sa nesie napadnutý rozsudok krajského súdu, nepovažoval za potrebné pristúpiť k podaniu kasačnej sťažnosti. Svoje tvrdenie o existencii ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu však ničím nepreukázal.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1, čl. 39 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1, čl. 30 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu č. k. 10 Sa 20/2021 z 13. júna 2022 (bod 2), s ktorými sťažovateľ nesúhlasí a považuje ho za ústavne neakceptovateľný a nespravodlivý, odporujúci princípu materiálneho právneho štátu (bod 3).

6. Konanie pred ústavným súdom upravujú § 32 až § 241 zákona o ústavnom súde, t. j. jeho piata časť. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak (§ 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. To znamená, že ešte pred tým, ako sa ústavný súd môže začať zaoberať materiálnou stránkou veci, je vždy povinný preskúmať formálne (procesné) náležitosti ústavnej sťažnosti. Z toho vyplýva, že iba v prípade, ak ústavná sťažnosť spĺňa všetky zákonom ustanovené formálne náležitosti a predpoklady, môže sa ňou ústavný súd zaoberať aj z hľadiska jej vecnej stránky (I. ÚS 187/2012, III. ÚS 349/2015, I. ÚS 106/2020).

7. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o ústavných sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) je založená na princípe subsidiarity. Samotná ústava tak rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010), resp. ako nástroj ochrany základných práv a slobôd nastupuje až po vyčerpaní všetkých dostupných efektívnych prostriedkov na ochranu práv uplatniteľných v zhode so zákonom v systéme orgánov verejnej moci (I. ÚS 36/96, I. ÚS 78/99).

8. V správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom [§ 2 ods. 1 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“)]. Na konanie a rozhodovanie v správnom súdnictve sú vecne príslušné správne súdy ustanovené osobitným predpisom, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 10 SSP). Kasačnou sťažnosťou možno napadnúť právoplatné rozhodnutie správneho súdu podľa § 10 SSP. O kasačnej sťažnosti rozhoduje senát najvyššieho správneho súdu a vo veciach ustanovených v § 22 ods. 1 veľký senát najvyššieho správneho súdu (§ 438 ods. 1 a 2 SSP). Kasačná sťažnosť musí byť podaná v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia správneho súdu oprávnenému subjektu, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 443 ods. 1 prvá veta SSP). Dôvody kasačnej sťažnosti upravujú ustanovenia § 440 ods. 1, pričom medzi ne patria aj to, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [písm. f)], resp. že sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu [písm. h)].

9. „Ak zákonodarca zvolil kasačnú sťažnosť ako mimoriadny opravný prostriedok, rozhodne tým nechcel oslabiť právo účastníkov na súdnu ochranu v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv ani čl. 36 ods. 1 a ods. 2 listiny a čl. 46 ods. 1 a ods. 2 ústavy. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Pri zvažovaní dôsledkov zistených procesných nesprávností treba mať vždy na zreteli, že kasačná sťažnosť je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý smeruje už proti právoplatnému rozhodnutiu, vykazujúcemu atribúty záväznosti a nezmeniteľnosti. Základná idea mimoriadnych opravných prostriedkov vychádza z toho, že právna istota a stabilita nastolené právoplatným rozhodnutím sú v právnom štáte narušiteľné len mimoriadne a výnimočne. Kasačná sťažnosť je však široko koncipovaný mimoriadny opravný prostriedok a kasačný súd nebude posudzovať otázku jej prípustnosti tak reštriktívne ako dovolací súd v prípade dovolania. Je tomu tak najmä preto, že kasačná sťažnosť je jediným opravným prostriedkom v správnom súdnom konaní (ak nerátame žalobu na obnovu konania). Úlohou kasačnej sťažnosti je jednak náprava najzávažnejších procesných pochybení, t. j. zmätočných rozhodnutí, ako aj závažných právnych pochybení a zjednocovanie judikatúry. Z pohľadu napĺňania princípu právnej istoty je riešenie právnych otázok (osobitne otázok zásadného právneho významu) a zjednocovanie judikatúry vnímané ako jeho podstatný prvok. Naplnením tejto úlohy plní kasačná sťažnosť

(rovnako ako dovolanie) aj celospoločenskú funkciu.“ (Baricová, J., Fečík, M., Števček, M., Filová, A. a kol. Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava : C. H. Beck, 2018. s. 1592 – 1602).

10. Ak zákon podmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04). Sťažovateľ nemá podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinný postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľom ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí (čl. 142 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 CSP). Iba za predpokladu, že sťažovateľ vyčerpá všetky mu dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie je úspešný, môže sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017, IV. ÚS 158/2018). Vyčerpanie všetkých opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných právnych predpisov, neznamená samotné podanie oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom (m. m. IV. ÚS 177/05, IV. ÚS 180/2010).

11. Podmienka vyčerpania právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi priznáva na ochranu jeho základných práv a slobôd, sa nevyžaduje, ak sťažovateľ preukáže, že tieto právne prostriedky nevyčerpal z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Dôvody hodné osobitného zreteľa musí preukázať sťažovateľ (I. ÚS 33/03).

12. Z poučenia napadnutého rozsudku vyplýva, že krajský súd sťažovateľa o možnosti podať kasačnú sťažnosť proti jeho rozhodnutiu riadne poučil, čo však neurobil. Keďže sťažovateľ riadne nevyčerpal právny prostriedok, ktorý mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd (čl. 132 ods. 2 ústavy), pričom samotné tvrdenie sťažovateľa o existencii ustáleného názoru kasačného súdu na splnenie zákonných podmienok nároku na nemocenské dávky povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby nemožno považovať za dôvod hodný osobitného zreteľa, ústavný súd jeho ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

13. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 19. októbra 2022

Miloš Maďar
predseda senátu